

Helin-Mari päikeseline ootamine

JUST, Sirje Rattus, 2008

„Soovin anda oma lapsele võimaluse muusikaliselt areneda, aga muusikuteele ma teda lükata ei tahaks,“ ütleb sügise hakul emaks saav jazzlauljatar Helin-Mari Arder (34).

„Ma ilmselt katsun toimida nagu mu vanemad – nemad suunasid mind muusikaga tegelema, kuid ei teinud sellest eesmärki,“ ütleb Helin-Mari, kui uurin, kas nii pikkade muusikatraditsioonidega perre sündival lapsel saab üldse teisi valikuid olla. Helin-Mari isa Jaan Arder musitseerib ansamblis Hortus Musicus, ema on muusikaõpetaja.

Kui Helin-Mari katkestas õpingud Tartu ülikoolis prantsuse filoloogia erialal ning astus 25-aastaselt Otsa-kooli pop-jazzlaulu õppima, üritasid vanemad tema indu isegi jahutada, andes mõista, et muusikutee on väga raske. Iseäranis naisterahvale. Ent selleks ajaks oli Helin-Mari aru saanud, et muusika kutse on liiga vägev.

Otsa-kooli ajal sai värske lauljatar tuttavaks oma praeguse elukaaslase, Teeduga, kes otse loomulikult on samuti muusik. „Üksteise „äratundmine“ läks üsna kiiresti ja loomulikult, nüüd tuleb juba peaaegu seitse aastat koosolemist ära,“ räägib Helin-Mari ja lisab naerdes: „Eks muidugi on olnud väikseid tõuse ja mõõnu. Aga praegu oleme koos.“

Keerdkäikudest õigele teele

Küsin, kas ta suudaks oma elukaaslasena kujutada kedagi teist kui muusikut. Helin-Mari naerab mu küsimuse peale ja vastab, et tegelikult ta teab, kuidas on elada mittemuusikuga. „Mu endine abikaasa ei olnud muusik.“ Selgub, et varases tudengipõlves oli Helin-Mari jõudnud korra juba abielus olla. Ning justnimelt lahkuminek andiski tõuke muusikat õppima minna. „Olin enne pigem kujutlenud, et hakkas näiteks prantsuse keele tõlgiks,“ räägib Helin-Mari. „Kui oma abikaasast lahku läksin, tekkis vajadus ennast proovile panna ja julgesin Otsa-kooli astumist proovida. Samal ajal sain aru, et see ongi minu tee – see, mida tegelikult teha tahan. Nii et võib öelda, et raskused isiklikus elus tõukasid mind tõsisemalt muusikaga tegelema.“ Naerdes lisab Helin-Mari, et võimalik, et teistsugusel juhul oleks ta praegu nelja lapse ema ja tegeleks praegu hoopis tõlkimisega. „Täiesti võimalik, et ma poleks muusikasse tulnud.“

Kõigele on mõeldud

Õige pea tuleb Helin-Maril hakata jagama aega kahe olulise – lapse ja muusika – vahel. „Eks muidugi on väike hirm, kuidas ma enda jagamisega toime tulen,“ tunnistab tulevane ema, „kindlasti tahan millalgi hakata lapse kõrvalt jälle rohkem enda asjadega tegelema. Inimesel

peab olema enda jaoks samamoodi aega kui teiste jaoks, ja ma loodan, et mul õnnestub tasakaalu hoida.“

Tunnen huvi, kas kõik vajalikud ettevalmistused uue maailmakodaniku saabumiseks on juba tehtud – vankrid, sipupüksid ostetud, lasteaiakoht kinni pandud. „Üritame nii palju kui võimalik kasutada asju, mis on n-ö lapse turvakontrolli juba läbinud,“ ütleb Helin-Mari. See tähendab, et palju asju tuleb lauljatori noorema õe käest, kes on juba kolme lapse ema. „Kui vanu mänguasju ja vankreid annab kasutada, kui nad näevad head välja ja on omadustelt sobivad, siis miks me peaksime uue asja ostma?“ küsib Helin-Mari retooriliselt. Ühest küljest on selline valik ratsionaalne – nii hoitakse raha kokku, aga veelgi olulisem on keskkonnasäästlik suhtumine.

Mis aga lasteaiakoha hankimisse puutub, siis sellega, arvab Helin-Mari, on enne lapse sündi veel vara tegelda. „Väike hirm on sellist asja teha, kui laps veel sündinudki pole. Sellega on umbes samamoodi nagu muusikaringkondades – mõni muusik ei esita enne kontserdi eest arvet, kui laval käidud. Ei taha midagi ära sõnuda.“

Ka erinevaid nimevariante on tütrele, kaalutud, samas arvab Helin-Mari, ei saa ju enne inimesele nime panna, kui pole talle korralikult otsa vaadanud.

Rahulik, aga meeleoluderikas ajajärk

Uurin, kas tütreootus ka isudes väljendub. Teab ju vanarahvas rääkida, ja mõnigi ema omast käest, et tütart kandes suureneb magusaisu. Helin-Mari müüti ei kinnita: „Minu isud olid pigem tervislikud – ma ei saanud rasvast süüa. Samuti ei suutnud rohkem kui neli kuud üldse kohvi juua. Hea meel oli, kui üldse midagi süüa sain, sest mingil hetkel ei seisnud mul midagi sees.“

Kuigi rasedus on kohati raske taluda, on see ilmselt oma isemoodi moel kõigil nii, leiab Helin-Mari nentides, et temale on see olnud siiski päikeseline aeg ilma eriliste pingete ja hirmudeta. „Olen rahulikumaks muutunud,“ nendib ta, „ei lase enam ennast nii palju maailma asjadest häirida.“ Samas lisab ta, et see on natuke kahtlane „raseda inimese rahulikkus“, kus meeleolusid on teinekord raske kontrolli all hoida. „Tegelikult olen ma juba pikemat aega tundeline,“ teatab Helin-Mari. „Ja olen kuulnud, et mitte ainult emad vaid ka värsked isad muutuvad seoses järelkasvu tekkimisega emotsionaalsemaks. Mul on tõesti nii, et kui mingid ilusad hetked on, löövad tunded kiiremini üle pea. Ja kui pinged kogunevad, siis võin üle keeda ja mingid hirmud võivad kusagilt alateadvusest välja ujuda.“

Vanavanemad ja loodus on lapsepõlve oluline osa

Sujuvalt kaldub jutt meie enda lapsepõlveajale – neile rõõmudele, mis olid lastel kakskümmend viis aastat tagasi. Väikese nostalgiaseguse kurbusega peame tõdema, et ajad on muutunud, näiteks Regati jäätis ei maitse praegu enam üldsegi sama hästi kui vanasti. Arutame, mis on see, mis meie lapsepõlves oli lapse elu loomulik osa, aga millest

tänapäevalapsed võib-olla ilma jäävad. „Üks, mis minu arvates praegu lastel puudu jääb, on vanavanematega suhtlemine ja maalolemine. Tänapäeva vanaemad-vanaisad on kõik noored ja tegusad linnainimesed – näiteks nii minu kui ka Teedu ema ja isa käivad veel tööl - ja pole võimalust saata vahel last nende juurde maale linnaelust välja puhkama,“ arutleb Helin-Mari. „Aga mina leian, et laps peaks harjuma ka looduse ja väiksemate mugavustega. Et ta ei tunneks piinavat sõltuvust elektrist ja masinatest. Ma ei taha, et minu tütreks kasvaks selline linnalaps, kes ei tea, kust piim tuleb... Või kes kardab vett või metsa.“ Õnneks on Helin-Mari üks lapsepõlvagseid suvituskohti Hiiumaal veel siiani olemas ja ta loodab, et temagi tütar saab mõningaid oma suvesid sealsete kadakate ja valgete liivaluidete vahel veeta.

Pealpool pilvi paistab päike...

Millist elu elab Helin-Mari kümne aasta pärast? Selgub, et ühe lapsega naine piirduda ei kavatse. Ta arvab, et lapsel oleks üksi igav. Kaks last peaks olema juba kas või laste enda pärast. „Muus osas loodan, et mu elu on kümne aasta pärast üsna sarnane praegusega – et teen ikka neid asju, mis meeldivad.“

Ideedest, mis teostamist ootavad, Helin-Maril puudu ei ole. Tal on sahtlisse kirjutatud plaaditäie jagu laule. „Need ootavad juba mitu aastat salvestamist. Ja neid, mis veel lõpuni vormistatud pole, on ka päris palju,“ räägib ta. „Enda lugudega on suhe keerulisem kui teiste omadega – olen nende suhtes nõudlikum ja tahaksin, et see, mis lõpuks valmis saab, oleks väga hea.“

Paljud võib-olla ei tea, et Aura mahlareklaamist tuntud laul „Väike päike“ (pealpool pilvi paistab päike/ küll sealt maailm tundub väike...) on Helin-Mari kirjutatud. Ja tema lauldud muidugi ka. „See on väga erilisel moel sündinud laul,“ ütleb ta, „sellepärast, et ma tundsin, et ma olin ainult vahendaja ja laul lihtsalt tuli kusagilt, läbi minu, peaaegu valmiskujul. Minu asi oli see ainult üles märkida.“ Laul sündis lennukisõidul marsruudil Pariis-Tallinn. „Tegelikult rääkis see konkreetsest olukorrast – sellel päeval oli maa peal hästi hall ilm, aga üleval pool pilvi paistis päike.“ Laul sai paberile pandud nende mõne lennutunni jooksul. „Kõige rohkem aega läks noodijoonte vedamisele,“ naerab Helin-Mari. „Maa peal tuli ainult järele proovida, kas üleskirjutatu vastab kõrvus helisenud muusikale.“

Helin-Mari ütleb, et enamus tema lauludest ongi inspireeritud mingitest konkreetsetest hetkedest ja elupiltidest, kuid sisaldavad sellegipoolest nii palju „kunstilisi liialdusi“, et neid üksüheselt tema enda elulooliste faktidega seostada pole siiski mõtet.

Kellel tekkis Helin-Mari laulude vastu huvi ja kes tahab osa saada tema päikeselisest häälest ja päikeselisest olekust, sellel on võimalus 20. augustil kell 6 minna Stenbocki õuele Tallinnas ja kuulata (tasuta) kontserti „Aeg ei peatu“, kus Helin-Mari esitab oma onu Ott Arderi sõnadele kirjutatud laule. Saate endalegi helina südamesse. :)

PILDI JUURDE

Helin-Mari inimese ja looduse kohta: „Mind teeb kurvaks, et mõnikord trügivad loodusesse sellised inimesed, kellel tegelikult ei ole loodusest sooja ega külma. Sama hästi võiksid nad oma õllekastide ja plärtsuva makimuusikaga olla ükskõik, kus. Nad ei kuule loodust – nad ei kuule merelaineid, nad ei kuule linde, ritsikaid. Samuti ei näe nad mitte midagi, kui nad purjus peaga põõsaste vahel kakerdavad. Ja siis tekib mõte, et miks inimesed üldse teevad selliseid väljasõite. Nad tulevad sinna, kus on vaikus ja rahu ja võtavad teistelt selle kogemise võimaluse.“

VÄLJAVÕTTED:

„Raskused isiklikus elus tõukasid mind muusikaga tõsisemalt tegelema.“

„Leian, et laps peaks harjuma ka looduse ja väiksemate mugavustega. Et ta ei tunneks piinavat sõltuvust elektrist ja masinatest. Ma ei taha, et minu tütrest kasvaks selline linnalaps, kes ei tea, kust piim tuleb... Või kes kardab vett või metsa.“